

DONARA ALMENYS UNA BATALLADA CADA SETMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

Aquest número 10 cèntims per tot arreu

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
Telèfon núm. 18692.—BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1,50 - ESTRANGER, 2,50 pessetes

JA HO ESTEM

L'amic Lluís Vallescà, en un article de "L'Opinió", de la setmana passada, s'encara amb els elements de "La Publicitat" i amb els de "La Nau", i els diu que cal que es decideixin i ens expliquin què pensen dels problemes diversos que afecten Catalunya, més particularment, però, del problema social.

Després gira's envers nosaltres i ens invita a què precisem referent a futures possibilitats polítiques.

Pel que fa als altres, a "Acció Catalana" i al grup que es reuneix entorn de "La Nau", ja li contestaran, si els plau. Però pel que toca a nosaltres, als homes de la Confederació, vui exposar l'opinió meva particular, el punt de mira meu exclusiu i personal.

No és aquesta la vegada primera que l'amic Vallescà posa aquesta qüestió. Fa molt de temps que la planeja, i no perd ocasió d'insistir i repetir.

Anem, ara, a donar-li la contesta.

La C. N. T., amic Vallescà, davant una qüestió com la que vós poseu, no té res a dir de nou. La posició de la C. N. T. és prou definida i clara.

La C. N. T. és una organització apolítica i antiparlamentària. Més clar. La C. N. T. posseeix una "política pròpia seva", que no ha de confondre's amb la que segueixin les altres agrupacions polítiques i socials. Abandonar aquesta "política tan seva", per gravitar tot seguint l'òrbita de la política d'altri, no podria fer-ho. Això fóra minvar la pròpia personalitat, empetitir-la, donar pa als gossos, com si diguéssim.

Cal, però, que fem una manifestació. Hem cregut sempre que les activitats de la Confederació N. del Treball es desenrotllaven en un cercle massa reduït, massa limitat. D'aquesta creença, avui, ja en participen molts elements dels més destacats en el si de la Confederació.

No vol pas dir això, de bon tros, que ens inclinem a una participació directa ni indirecta dins la política d'ara i de fins ara; i encara som més lluny, però molt més, del parlamentarisme.

Som, sí, i ja fa estona que ho defensarem,

i ho defensem, "intervencionistes". Voldríem que els treballadors agrupats en la Confederació, en els sindicats, fossin "intervencionistes"; però des del carrer, directament, sense altres intermediaris que els representants autoritzats d'aquesta organització.

Se'm repetirà allò que moltes vegades he sentit a dir: que la nostra inhibició parlamentària dóna indefectiblement el triomf a les dretes. No ho veiem pas així. En part, pot ésser veritat; totalment, no. El triomf de les dretes és la conseqüència de les corrupteles que no han sabut o no han volgut extirpar d'allà on calia les esquerres.

Obrers que són de l'organització voten. I molts que no voten, votarien si es presen-

tessin candidats d'esquerra que llur moral, llur honradesa, llurs intencions inspirassin confiança al poble. Aquesta és la veritat pura i nua. Els que no votem per convicció o per principi, som pocs, la minoria.

Per tant, ja veu l'amic Vallescà com enfocuem el problema i quina és l'actitud nostra per al futur. No és pas tan clara la dels altres.

Perquè, de debò, passem un període de confusió màxima. Des dels comunistes vergonyants, que a Catalunya abunden d'allò més, fins els que, ho i dient-se monàrquics, fan l'aleta a la República, la gama és rica i diversa; ho és tant, que n'hi ha per a triar i remenar. Això és, sens dubte, fruita del temps. La persistència de la dictadura vina-greja tantes coses!...

Angel PESTAÑA.

UNA ANECDOTA DE BERNARD SHAW

Les anècdotes de Bernard Shaw, el famós humorista anglès, sempre són interessants. Heu-vos ací l'última que hem pogut recollir:

Bernard Shaw rebé, un dia, la visita d'un estudiant que volia llegir-li algunes de les obres que havia escrit.

Li digué, per a presentar-se:

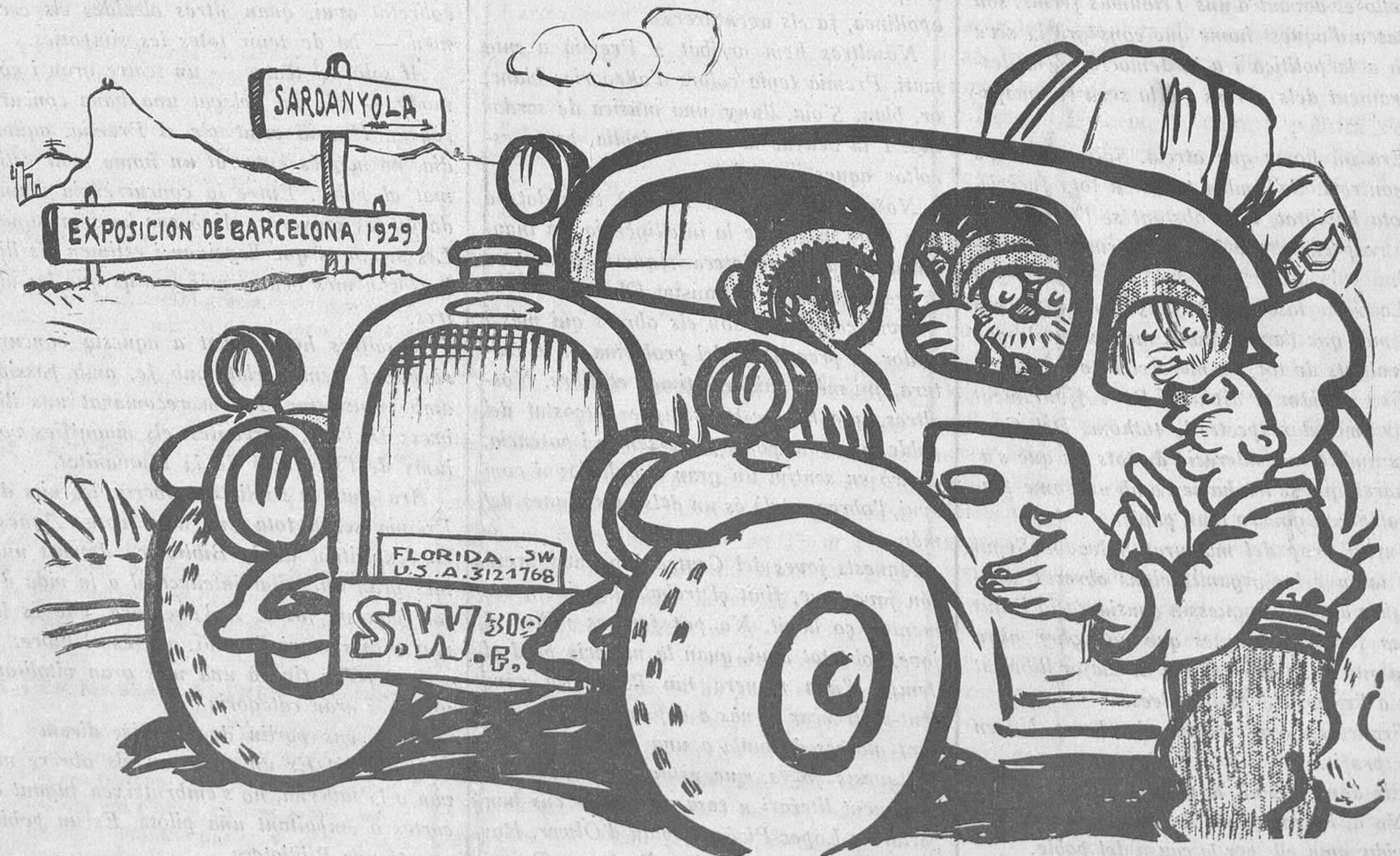
—Sóc, o millor dit: era estudiant de medicina, i he decidit abandonar aquesta carrera i dedicar-me a escriptor per a treballar en bé de la humanitat.

—Per això no cal que es faci escriptor.

—Per què?

I Bernard Shaw digué:

—Perquè, li sembla poc el bé que ha fet a la humanitat deixant d'ésser metge?

Forasters a Barcelona

—Si vols fer negoci, aquests cartells posa'ls per l'estranger, que hi ha molta gent que no ho sap que tinguem exposició!
—Però si ja hi ha desfilat mig món, home!

La columna de l'esquerra

LAYRET

LAYRET era un polític. Pocs homes com ell ha tingut aquesta terra. Francesc Layret fou un dels temperaments polítics més forts de Catalunya. S'adonà que el país girava sempre cap a la dreta, i que calia una política perfectament esquerrana, totalment, radicalment esquerrana, per a estabilitzar les forces socials. D'ací la seva posició francament obrerista de sempre. Layret sabia que els obrers, la força més pura de la política catalana, estaven decebuts.

Catalunya lluitava amb el dretisme de la pagesia, un arrelament viu i feréstec a la tradició, i amb l'individualisme anarquitzant de la capital. Calia que aquesta anarquització, producte de l'escepticisme polític, donades les desil·lusions contínues, es sotmetés a una disciplina i a una organització social. Un cop sotmesos a una disciplina social, es convertiria en una força operant política que estabilitzaria les posicions polítiques de la dreta i obriria un marge per a donar ànima liberal i democràtica a Catalunya.

—Ja que els obrers no volen anar als polítics, que els polítics vagin als obrers — va dir.

I així ho féu. La seva vida està consagrada als principis democràtics i obreristes. Ell era un cervell, un cervell clar i puríssim. Donat el seu estat físic que feia patir, devia romandre hores i hores assegut. Però això no era obstacle perquè no anés on les circumstàncies el reclamessin.

Mitings, articles, organitzacions polítiques dels treballadors en lluita, eleccions, creacions de forces, conferències i defenses meravelloses davant d'uns Tribunals fermes, són la tasca d'aquest home que consagrà la seva vida a la política i a la democràcia, al deslliurament dels obrers i a la seva emancipació.

Era un home que atreia. Sabia atreure's el contrari. Se'l sabia tancat a tota facècia, a tota habilitat, i no obstant se l'estimava i se'l respectava per la seva fermesa i rectitud.

La seva tasca prop dels obrers no era res més que l'amor que li mereixien els que desvalguts de tot, ho mereixien tot.

Fou regidor i diputat. De l'Ajuntament sortí amb el respecte de tothom. Del Congrés amb la consideració de tots els que s'adonaren que se les havien amb un home preparat per al govern d'un poble.

Influï prop del malaurat Salvador Seguí per tal que les organitzacions obreres, apolítiques del tot, tinguessin consideració i ajut a les forces polítiques que no volien altra cosa que establir un règim de major llibertat per a l'exposició de les idees.

Francesc Layret estimà els obrers. No en féu profit.

Els donà, també, la vida.

No hi ha cap home de dreta que hagi dat la vida, com ell, per la causa del poble.

La setmana que ve: GABRIEL ALOMAR.

Aquest és el camí

El senyor Andrade (Benet M.) ha publicat un article que té força substància, a "La Epoca", de Madrid, orgue del partit conservador.

Després d'exposar, encertadament, el moment polític present, ve a dir, en resum, que s'imposa la formació, a Espanya, d'un poderós partit conservador que neutralitzi, en el futur, l'investida que contra el règim han de provar les esquerres.

No és pas la primera vegada que el dessus dit senyor parla del mateix, ni el diari on l'article ha estat inserat.

I per refermar la tesi, el senyor Andrade recorda l'actitud d'alguns homes d'esquerra. Sobretot, la de Marcelí Domingo.

Diu que al lema de l'inquiet ex-diputat per Tortosa "República i Parlament", cal oposar-hi la formació d'aqueix bloc conservador amb essències democràtiques i populars de debò.

Pel que es veu, el senyor Andrade no es mossega la llengua i diu les coses tal com s'han de dir. Així ens agrada.

Està clar que nosaltres no ens convertirem, ara, en defensors de les idees d'aquest senyor. No hi ha por! El que ens plau fer veure és el propòsit que enclouen, el que tenen de lliçó per als de l'altra banda.

Les forces conservadores es donen compte del moment que vivim. Conscients d'una realitat que només l'oculta el vel de la dictadura, volen endegar-ho a profit de llurs doctrines. Admirable exemple de visió, de sinceritat i enteresa!

Les esquerres, però, els han de sortir al camí, i com cavaller aventurer que vetlla la dama dels seus amors, dir a les dretes que això no serà, perquè no manca qui no ho vulgui.

Això no privarà la formació del nucli conservador preconitzat. Qui ho dubta? Però al davant seu, barrant-li el pas, s'alçarà el nucli d'esquerres.

Que això serà difícil? Totes les coses ho són prou. I com més alt es vulgui volar, més grossos seran els trencacolls. L'exemple d'altri, però, no els ha de servir de res?

Perquè si els conservadors, els més atàvics, veneradors de llur tradició, esdevenen iconoclastes, i es proposen fer foc nou, canviar de norma, el més poquet que poden fer les esquerres és imitar-los. Això, pel cap baix. Per bé que se'ls podria demanar molt més. Però si això no pot ésser, almenys que sigui allò.

Per això diem en començar: "Aquest és el camí".

INTENCIONS

AQUEST és un poblet de la costa: Premià.

Blanc i obert cara al mar — camí de l'aventura, camí de l'ensomni, camí de la civilització —. Als pobles de muntanya, l'arbre i la terra i l'ocell són per a nosaltres — els que hi anem de la ciutat — com un sedant que apaivaga els nostres neguits, les nostres angúnies. Als pobles de mar, la mar, que té mil veus de mil sirenes, ens encén l'ànima d'inquietud. La muntanya fa els contemplantius. La mar, que és dionisiaca i no apolínea, fa els aventurers.

Nosaltres hem arribat a Premià a mig matí. Premià tenia colors d'allegoria: blanc, or, blau. S'òia, lluny, una música de sardanes. I la veu de la mar s'afebria, per a escoltar aquesta música.

Nosaltres anàvem a Premià convidats a una festa major de la intel·ligència: la inauguració d'una Biblioteca. Aquesta Biblioteca la creava el Centre Amistat Obrera.

Avui com avui, són els obrers qui més i millor es preocupen del problema de la cultura, qui més i millor estimen el llibre. Nosaltres, que hem estat sempre al costat del poble, que som poble per essència i potència, d'això en sentim un gran orgull. Avui com avui, l'obrer català és un dels més dignes del món.

Aquests joves del Centre Amistat Obrera són joves que, finit el treball, llegeixen, comenten ço llegit. No pot fer res millor el jove, sobretot avui, quan la majoria perd el temps d'una manera tan llastimosa com fent-se trencar el nas a cops de puny o clavant gútzes de mula a una pilota.

Aquests joves, que estan al corrent del moviment literari a casa nostra — ens han parlat de López-Picó, Nicolau d'Oliver, Rovira i Virgili, Carles Riba, Bertrana, Puig i Ferrater, Escalasans — també conixen les

literatures de fora: Baroja, Pérez de Ayala, Gabriel Miró, Barbusse, Upton Sinclair, Remarque, Sherwood Anderson, els russos...

Hem dinat amb aquests joves en una deliciosa terrassa vora la mar. Després hem anat al Centre, car teniem l'obligació — obligació que estimàvem i ens enorgullia — d'inaugurar amb unes paraules la Biblioteca.

Al Centre Amistat Obrera hi havia l'alcaldia, que havia regalat uns llibres a la Biblioteca. Un alcalde que regala llibres — sobretot avui, quan altres alcaldes els cremen — ha de tenir totes les simpaties.

Al saló del teatre — un teatre gran i còmode — s'hi ha aplegat una bona concurrència. Hauria estat ple si Premià, aquell dia, no hagués enterrat un home molt estimat al poble. Entre la concurrència abundaven les senyores. Això ens ha complagut. Les senyores que llegeixen i estimen els llibres són més belles, més gentils que les altres.

Nosaltres hem parlat a aquesta concurrència. I hem parlat amb fe, amb passió, amb entusiasme. I hem recomanat uns llibres: Dickens, Cervantes, els magnífics volums de l'Evolució de la Humanitat.

Ara, amb la Biblioteca oberta, les nits de Premià seran tota una altra cosa. Aquest foc espiritual de la Biblioteca donarà una més gran intensitat intel·lectual a la vida de tots aquests joves. A l'aventura, que és la mar, s'hi sumará l'estudi, que és el llibre.

I el poble tindrà una més gran vitalitat, una més gran categoria.

Quan ens parlin de Premià, direm:

—Ah, sí! És un poble on els obrers no van a la taverna, no s'embruteixen jugant a cartes o empaçant una pilota. És un poble que té una Biblioteca.

Lluís CAPDEVILA.

La columna de la dreta

PRAT DE LA RIBA

ENRIC Prat de la Riba ha estat — val a dir-ho sense eufemismes i mantenint ben ferm les paraules clàssiques d'ésser sempre amics de la veritat — el seny ordenador d'aquesta terra. Sense ell, possiblement Catalunya no seria la vibració que ha estat i que serà. Amb ell, possiblement també, altra hauria estat la continuació de la història catalana des del mes d'agost de 1917.

Prat de la Riba venia de la pagesia. Tenia el sentit tradicionalista i conservador de la pagesia catalana, decantada més aviat cap al carlisme que cap a cap altre teoria política. Prat de la Riba veia en els pagesos la força política més forta, i d'ella es serví principalment per a afirmar les seves teories. De tots és sabut l'interès que li mereixien els progressos del camp i de l'agricultura. Tenia el convenciment que Catalunya era un poble que devia fonamentar la seva política en la pagesia, i que la indústria, ací, era un fet superposat.

Prat de la Riba era un constructor de pobles. S'adonà que no és un poble aquell que no té reunits dins les seves fronteres naturals els matisos polítics heterogenis que, semblats, donen un conjunt. D'ací la seva dèria de donar marge a la creació de distints partits polítics — extrem dreta, dreta, centre, esquerra i extrem-esquerra — que, portant l'additament de català, devien formar el país. Així el veiem, en formar la Lliga Regionalista, tenir compte de la tria de la gent, procurar l'iniciació de les dissidències per formar un cos orgànic i, immediatament de constituït aquest, cercar moviments d'opinió o punts d'unió de tots ells — per exemple, la Mancomunitat de Catalunya, el Port Franc, la política de Renovació del 1917, etc. — per demostrar que no era tan sols un partit polític el que volia el car ideal de la seva vida, sinó tots els matisos d'un poble que havia retrobat el seu centre en adonar-se de la capitalitat mediterrània de Barcelona.

A aquest ideal consagrà la seva vida des de la Presidència de la Diputació Provincial de Barcelona i la Mancomunitat de Catalunya; amb aquest organisme volgué ell contribuir, per les quatre províncies catalanes, tota la riquesa de la de Barcelona. El problema obrer no el turmentà pas. Poques vegades són les que s'ha dirigit als obrers de Catalunya. El problema social no era, per a Prat de la Riba, una preocupació política, ans una qüestió d'ordre públic.

Es cert que parlà d'ell en termes de consideració i afecte, puix creia, sincerament, que l'obrer català era molt superior a d'altres, i que mereixia atenció singular. Es cert també que creà, dins la Mancomunitat, una Secció d'Estudis Socials, però com que la seva força ideològica estava concentrada en la pagesia mestressa, no fixà atenció permanent en el problema social. Val a dir, però, que no els féu mai cap mal.

Quan va morir, a la seva cambra de Castellersol, rebé l'adhesió de tot Catalunya. Fou un enterrament oficial molt eloqüent.

Moria un home de bé. Un home que féu de la política una eina de treball. Si tots els dretans fossin com ell, és molt possible que, amb la disposició a la bona voluntat, s'arrangessin els afers permanents i capitals, sí més no, amb un marge de confiança i lleialtat.

La setmana que ve: "XENIUS".

L'equilibri naval

A política d'equilibri naval, que MacDonal patrocina i no veu amb indiferència mister Hoover, sembla que, encara que no gaire de pressa, va endavant.

De moment s'ha aconseguit aturar la construcció de nous creuers, i aquesta petita treva ja és quelcom.

No n'hi ha prou amb això, no obstant.

I no n'hi ha prou, perquè el "statu quo" afavoreix massa la Gran Bretanya, i és aquesta precisament la raó que esgrimeixen els armamentistes ianquis per demanar l'augment de la flota americana.

Realment, sobre la base del "statu quo", no es pot procedir en qüestió tan delicada amb equitat.

El "statu quo" representa una superioritat tan aclaparadora en forces navals per part d'Anglaterra, que els Estats Units no l'acceptaran mai.

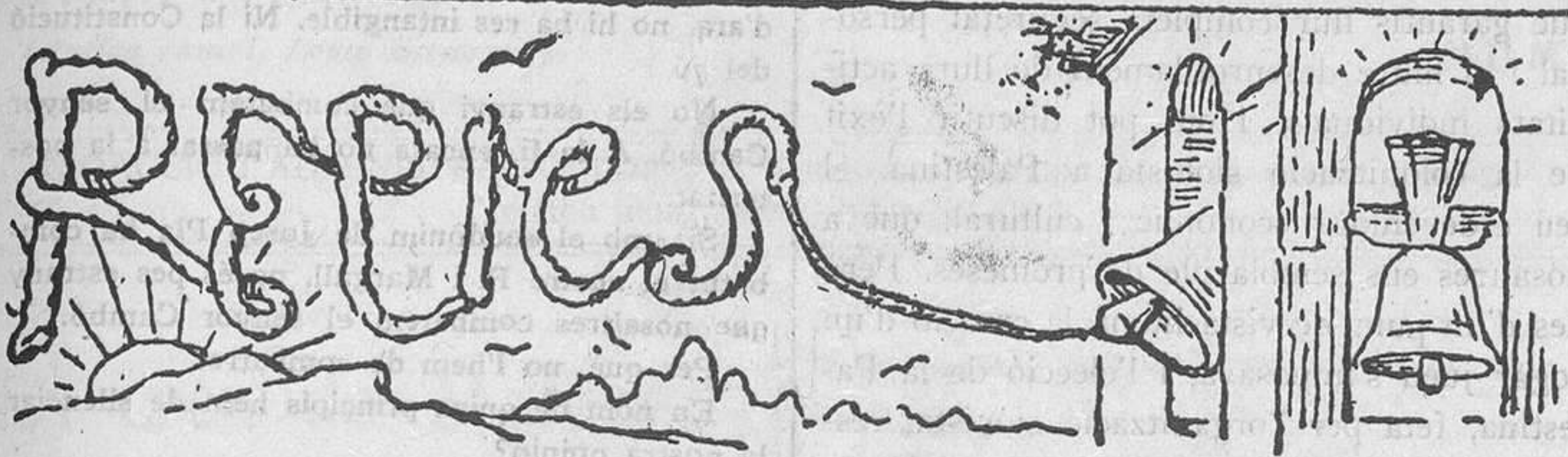
L'equilibri s'hauria de fundar en una proporció.

Essent, per ara, una utopia el desarmament absolut, al relatiu no s'hi pot arribar més que tenint en compte determinats factors: costes, colònies, riquesa, etc.

D'acord els elements defensius amb les necessitats reals de cada país, les formidables esquadres actuals minvarien d'un mode extraordinari, s'haurien de reduir a la meitat o al terç.

I aquesta reducció fóra encara més forta, si amb la conclusió de pactes s'aconsegüís una garantia de seguretat.

Tot això, però, que és tan poca cosa, ho veiem tan llunyà, que quasi sembla un somni.

MACDONALD I SNOWDEN

A la reunió de la Societat de Nacions, Mac Donald ha alludit discretament al problema de les minories.

Discretament... No va ésser tan discret Snowden a La Haia amb els milions anglesos!

QUE NO ES PERDI EL VI!

Nous temporals d'aigua i de vent comença d'haver-hi, altre cop, a tot arreu.

Els serveis meteorològics europeus anuncien un setembre catastròfic.

Almenys, que ens deixin collir els raïms amb tranquil·litat.

Que del raïm en surt el mam, i el mam és el que fa felicitat molta gent.

I el que l'aguanta.

FACECIA PELLICULAIRE

El fet ocorregué pels voltants de Bilbao. Quatre dones vestides de monja intentaren assaltar l'auto d'un personatge.

Caldría esbrinar si eren realment monges de guarda-roba o monges de debò.

La particularitat agravant és que duïen armes; pistoles de reglament.

El que fa creure que, en tot cas, no eren pas mongetes tendres.

NOBLES PARAULES

"Cal considerar com abominables criminals —ha dit Briand a Ginebra— aquells que inculquin als cervells dels infants i de les dones la llavor de l'odi i de la ràbia, i creïn generacions amb set de venjança i de sang per a l'esdevenidor".

L'EVOLUCIONISME DE J. M. JUNOY

A J. M. Junoy no se'l veu en lloc, ha desaparegut. Potser l'han raptat?

No, no, senzillament; és que es passa la vida a la impremta d'"El Matí", confeccionant pàgines i anuncis pel diari. No vol ni una lletra que no s'adigui amb l'anunci, títol de l'article, etcètera.

Hom diu—no sabem si amb fonament o no— que J. M. Junoy deixa "El Matí" per a dedicar-se a regent d'impremta. Amb un home com ell al davant, una impremta podria fer coses grosses.

Primer dibuixant, després assagista amb comptagotes; després convertit, catolitzant a ultrança, editor. I ara caixista?

Home, potser en farem un gra massa!

L'ANGUNIA INUTIL

"La Veu" es preocupa, ara, preguntant a l'un i a l'altre de quina mena voldria que fossin les eleccions en perspectiva.

No passi ànsia, que ja ens avisaran quan sigui cuit.

I, a la cuina, no hi deixaran entrar sinó els chefs de tanda.

I qui no li agradi el guisat, que el deixi.

MALALTIES DE LA SON

A Tokio pateixen actualment una forta epidèmia d'encefalitis letàrgica.

Que s'aconsoïn, que a occident la patim litúrgica.

I aqueixa de la son, també se'ns encomanarà aviat, si duren gaire els comentaris al Projecte de Constitució.

UN HOME DE CONVICIONS

Un conseqüent.

Ja han vist aqueix alcohòlic de Huelva, que ha anat a morir dins d'una bóta de vi?

Això sí que és aconseguir el compliment de l'ideal!

I és que hi ha homes tan sàviament predestinats, que fins a la seva darrera hora tenen sort.

NOU PERIÒDIC

A Valls, sortirà aviat un setmanari portaven d'esquerres, amb el pompós títol de "Prometeu".

Com a símbol-idea, no està malament.

Celebraríem que no arribés a ésser encadenat i menys a patir el suplici del fetge.

PROGRESSEM

S'ha inaugurat un altre tren ràpid entre Madrid i Barcelona, i verbi-gràcia, que deia aquell.

Mirin si corre, que, en dotze hores, fa la totalitat del viatge.

Ara sí que podran venir de pressa.

I entornar-se'n, també, ràpidament.

AMB TANTES VOLTES, ES MAREJARA

Ara es diu que el capità del "Graf-Zeppelin" vol tornar a donar la volta al món; però aquest cop serà sense escales.

En comptes de fer escales, hi haurà uns avions que tindran cura de proveir-los.

Sí, vaja... Sense escales, però amb "ascensors", com si diguéssim.

UNS PER MASSA I ALTRES PER POC

A la Índia es registren grans inundacions. Plou contínuament i els rius es desborden.

A l'Argentina, en canvi, l'eixut fa estralls. Fa mesos que no plou, i els rius estan secs.

En un lloc sobra aHò que en un altre manca.

Es veu que la Providència no pren massa cura del món.

DE TOT NE DIUEN TREBALLAR

S'ha constituït una entitat amb el nom d'"Associació de Treballadors del Futbol".

LA BIBLIA A GINEBRA

En el seu discurs de Ginebra, el primer britànic ha recordat les paraules de l'Escriptura que diuen:

"Que mori per l'espasa el que l'hagi tret de la beina".

Quantes vegades hauria d'haver mort ja Anglaterra?

Quantes vegades haurà de morir —teòricament— el ministre anglès durant l'exercici del seu càrrec?

A gauche s. v. p.

Gent de sang, gent de cultura,
homes del camp i del pla,
dignes pàries de la ploma
i nobles fills del treball:
la gran dreuera que mena
vers la pura idealitat,
és a l'Esquerra?...

Ara és l'hora!

Cap a l'esquerra, si us plau!

Si la fe està escrotonada,
de bell nou a començar;
Si la tasca es fa difícil,
tots a la una i endavant.

Molt bé, que guardem la vinya;
Molt bé, que afanyem el pa;
santament, que siguem pràctics
com és llei dels catalans;
però és que, a més de la terra,
el diné, els fills i la llar,
hi ha la dignitat humana
i els drets individuals
que valen tant com les joies
del viure quotidià,
car són l'essència de l'ànima
que fa honor als ciutadans.

Si per conseqüent aqueixa honra,
calen dreturers viarans,
i els viarans són a l'Esquerra,
a l'Esquerra tots plegats,
pel bé nostre, pel bé vostre,
pel bé de tots els germans.

Vingueu a les gran fileres
aquells peneditis d'antany
i tots els homes de fibra
i de bona voluntat;
els febles, els cagadubtes,
gallines, xais fracassats,
a l'escorxadador de pressa,
un parenostre, i en pau.

En les hores greus, de prova,
els perfectes esquerrans
són els que amb tota franquesa,
el seny clà, el cor a la mà,
s'encaren amb la injustícia
i arreu goson dir ben alt:

"Som els bons; som els de sempre;
formem legió, no ramat;
com el qui més, ens importa
l'amor al terror pairal,
però, abans que tot, som homes
que estimem la llibertat".

FORLIFE.

L'ENTESA CORDIAL

Es un fet evident que l'opinió, en general, sembla haver sortit una mica de l'estat letàrgic en què donava la impressió de trobar-se feia uns quants anys, per reintegrar-se a la vida política en el sentit de manifestar el seu interès pels problemes d'interès col·lectiu. Aquest fet l'hem pogut constatar prestant un xic d'atenció a la manera com el públic llegeix els diaris d'idees, a l'apassionament de les converses en penyes i cafès, a la vivacitat inacostumada dels comentaris que molta gent, fins a poc desinteressada dels problemes polítics, dedica a l'actualitat pública. Pel que respecta als catalans, és innegable que l'interès està concentrat en els dos fets polítics més importants que s'han registrat durant aquestes últimes setmanes: d'una banda, les declaracions d'En Cambó i els seus aclariments

posterior, tan sorprenents com inesperats, i, d'altra banda, la posició de "La Publicitat".

Creiem que, després de la lletra aclaratòria del líder regionalista, ja no es pot seguir parlant d'intervencionisme. En podran parlar els de "La Veu"; però tothom sabrà perfectament que, en aquest punt concret, "La Veu" no interpreta el criteri del senyor Cambó. La posició de l'illustre financer, després de la seva lletra escrita des d'Atenes, no queda, però, explicada més que per negatives. Hom sap que el senyor Cambó no vol anar a l'Assemblea (no ha dit, però, que no vulgui ésser president del Consell); hom sap que és enemic de la dictadura; però no ha manifestat que sigui republicà (com han fet els de "La Publi"), ni ha concretat quina és la seva veritable posició política en el moment actual, ni quins són els seus propòsits per a un esdevenidor més o menys immediat.

Hi haurà molta gent que, davant el canvi d'articles i els comentaris mordaces que s'han escrit aquests dies a l'entorn de les dues diferents manifestacions d'En Cambó, exhalarà un plany jeremiàc i argüirà que en aquests moments, en comptes de polèmiques entre catalans, seria millor establir una "entesa cordial". És un argument que no falla mai. És el mateix de la necessitat d'un front únic. El mateix de què la unió fa la força. Que la pau és millor que la guerra, i altres veritats axiomàtiques per l'estil.

Una entesa cordial entre gent de països diversos és una cosa difícil; però sempre resulta més fàcil que no pas aconseguir una entesa cordial entre gent d'un mateix país. Per establir-la, però, sigui allà on sigui i entre qui sigui, caldrà sempre una base prèvia d'unanimitat absoluta sobre la qüestió fonamental que motivi l'alludida entesa. En el nostre cas, la unanimitat no sembla possible, per ara, davant el problema polític plantejat pel govern amb la publicació de l'ante-projecte de Constitució. Els uns han acceptat i reiterat la ideologia republicana, i han manifestat la seva posició absolutament contrària a l'intervencionisme. Els altres no han dit res de tot això, i creuen que la forma de règim és un problema que, de moment, no interessa.

Nosaltres creiem que és fonamental, en aquests moments, acceptar o no acceptar la forma republicana. Nosaltres creiem que hi ha una qüestió de profilaxi política a decidir. Una qüestió de dignitat cívica. Una qüestió que s'ha de resoldre a fons amb l'acceptació absoluta d'un principi bàsic que faci impossible, en el seu dia, el retorn de noves catàstrofes.

Desgraciadament, la cultura política del país és tan rudimentària i els prejudicis religiosos tan exagerats, que a Catalunya encara existeix un 50 per 100 de gent que creu incompatibles el republicanisme i els sentiments religiosos, que no poden concebre que un capellà, per exemple, sigui republicà, i que fan el senyal de la creu quan senten el mot "liberalisme". És clar, és clar, que en un règim republicà, el proteccionisme oficial de la religió seria suprimit radicalment; però això no vol dir que no existís una ampla llibertat de cultes. Ara i abans, s'ha fet ben poca cosa per remeiar aquestes desgràcies, i cal anotar en l'itinerari de l'esdevenidor una sembrada intensa de cultura política. I tot això, encara que no ho sembli, té una estreta relació amb la manera de pensar i de sentir dels que representen les diverses tendències del catalanisme. Mirar a l'entorn de casa, mirar a ponent o voler respirar l'aire d'Europa, té una importància capital. La joventut més escollida de casa nostra, la que vibra per altres coses més importants que els gols, la boxa o els "tangos" de moda, no hi ha cap dubte que pensa com nosaltres. Domènec de BELLMUNT.

PROBLEMA CAPITALISSIM

La nostra pagesia

Es ja una llegenda l'adhesió de l'agricultor català a la terra — no gosem a dir la seva terra. Tant és una llegenda aquesta adhesió, que hem sentit dir: "el catalán de las piedras saca pan".

Mes això deu ésser una equivocació, un de tants refranys com corren. Perquè, si el català de les pedres treu el pa, com ens expliquem que fugí de la terra, del camp, per caure a la misèria dissimulada de la ciutat?"

Els anteriors paràgrafs els he tret d'un article d'Andreu de la Vall, aparegut a "La Campana".

Te raó Andreu de la Vall en el mateix escrit, quan diu que, ben sovint la Premsa parla del problema agrari, però que no el tracta en essència. I és que no tots qui en parlen el coneixen. S'ha posat un xic de moda el parlar de l'agricultura entre els escriptors i els polítics, els uns de cara a la necessitat de la subscripció, els altres cercant popularitat i per donar-se "aires" d'estadista. Hi ha moltes frases fetes i molts arguments d'exportació que fan bonic i sembla que donin idea de què qui els retreu, sols fa un enunciat de moltes altres coses que ha après i que no desenrotlla per abreujar. Però el problema és un problema jurídic, social i de tributació. És un problema moral i econòmic; i té caïres diferents als diferents països, i fins a les diverses comarques del mateix país. És, alhora, un problema d'observació, i que s'ha abusat massa de tractar-lo amb lleugeresa.

"Si el català de les pedres treu el pa, ¿com s'explica que fugí de la terra per caure a la misèria dissimulada de la ciutat?"

Mireu les muntanyes de nostra cada dia més amada terra — abans seques, estèrils i pedregoses. Dins d'elles hi bullia una riquesa morta. I el català ha obligat la mare terra, amb el treball persistent de generacions, a què rendeixi al món el servei perquè fou creada, d'"aliment del gènere humà". Aquestes muntanyes serveixen la veritat de la lloança del vell refrany de Castella: "El catalán de las piedras saca pan", que no té altra significació que d'esbalament dels castellans davant l'energia, persistència i laboriositat brutal (per així dir-ho) dels pagesos de Catalunya. Aquelles pedres són avui vinyes ufanes, i fins la muntanya s'ha convertit, a voltes, en una llarga escala de petites planures, que semblen de pessebre, contingudes i superposades amb terraplens i penya-segats. I això ho ha fet aquest pobre vell que podeu veure al poble, que va corbat, perquè té una desviació a la columna vertebral, de tant viure ajupit de cara a la terra que estima.

Aquest home és un rabassaire, i no té recordança que mai, abans, fossin trets de la terra els rabassaires, perquè la rabassa era una emfiteusi, era una modalitat especial de Catalunya que donava un dret real sobre la finca. Però avui no és així; els amos han anat, poc a poc, desmoralitzant, escamotejant el sentit consuetudinari de nostres costums i drets de Catalunya, i la llei; oh la llei!, s'hi ha avingut, i avui, per interpretacions i sofismes, i jurisprudències noves, al rabassaire, se'l tren de la terra per medi d'un sencill judici de desahuci davant del jutge municipal moltes vegades nomenat i servidor del propietari; i aquest que ha anat cobrant anys i anys una renda usurària, es queda, a més, amb la terra i amb la vinya.

El vell pagès se sentia unit a la terra. Dins del poble gris, sense horitzó, sense esperança, hi trobava el consol de l'amor,

al fruit d'anys i anys de treball, de gaudir la bella transformació, la formosa creació de la vinya. Però, ara veu com la vinya no és seva, ni hi té un sol pàmpol seu. I el jove, el fill audaciós, amb la mirada enlaire, mira fixament a ciutat... Tal volta hi patirà igualment, però és l'esperança!...

El problema de la rabassa n'és un petit aspecte, però dóna idea de l'endarreriment de la nostra legislació, que manté institucions incompatibles amb la moral del temps.

La parceria (sense posar fita a la renda), els arrendaments (vil termini curt d'un any), l'Hort i Vinyent (que es paga, encara!, a les portes de Barcelona, com a recordança viva del feudalisme), etc., etc., en són altres modalitats.

A mi, ciutadà de Barcelona, el propietari de la casa no pot treure'm del pis sinó per manca de pagament, i tampoc pot augmentar-me el lloger capritxosament: el R. Decret d'inquilinat, empara, en nom de l'intervencionisme de l'Estat, els meus drets de llogater.

Mes al camperol, que ha plantat una vinya, o ha assaonat una terra, o ha plantat uns arbres o unes plantes, li poden augmentar la renda a capritxo, o el poden treure a llur plaer.

Mentre això dura, parlarem, perquè fa documentat, de Bancs agraris, d'ensenyança agrària, de certàmens, de cartilles agràries, de ramaderia i d'altres coses.

Així ens evitem de posar el problema en el punt viu, mostrant llurs entranyes doloroses i perilloses: o sigui llur aspecte social.

Així no haurem de discutir, analitzar, ni regatejar res a la "sagrada propietat", o sigui el dret d'ús i d'abús — que, parlant de la terra, és, a més a més, el dret al desús.

"La Campana de Gràcia" és el periòdic més popular i més antic de Catalunya. Té una història brillant, massissa. Per què "La Campana" no fa una persistent acció a favor de la pagesia de Catalunya?

Es certa, com diu Andreu de la Vall, "la misèria dissimulada de la ciutat".

Però és més trista la dels pobles. És més trista, més definitiva, més irremediable. És una misèria tradicional. És el vestit destroçat, el viure entre bèsties, en cases en què el menjador és el corral, en pobles sense escola i sense poesia. És el pendent cap a l'egoisme, al conformisme, a l'abatiment, i al recel. Un ensopiment de l'esperit.

Voleu res més trist que això?

No tenim tots el deure d'airejar nostres pobles i sacudir els pagesos, per tornar-los a la vida i reintegrar-los a les lluites de la ciutadania?

Heu-vos ací ço que jo, modestament, feia des de fa uns anys. Però ara no m'ho deixen fer. Altres que valen molt més que jo tenen el deure de realitzar-ho.

Barcelona, setembre 1929.

LLUIS COMPANYS

N. de la R. — En publicar l'article del senyor Companys, ho fem amb el propòsit de donar a aquest problema la importància que en realitat enclou. Això no vol dir que ens fem solidaris en absolut amb les idees que ell exposa. No obstant, així com publiquem aquest, inserirem tots aquells que ens siguin tramesos, que impliquin un interès i que, a criteri de la Redacció, mereixin ésser publicats.

El parer nostre serà, sempre, aquell qui exposi el nostre redactor senyor de la Vall.

Només preguem als col·laboradors que procurin ésser breus, concrets, que tinguin presents les dimensions del nostre periòdic.

Correu de l'Estranger

ELS ESDEVENIMENTS DE PALESTINA

LS greus trastorns de Palestina, que tantes víctimes han causat, donen nova actualitat a una de les qüestions polítiques i socials més complicades i de més difícil solució. La societat de Nacions, òrgan de l'opinió pública universal, ha d'intervenir forçosament en un assumpte que interessa tota l'organització jurídica internacional. No fer-ho, seria un desprestigi, una claudicació.

Anglaterra va rebre el mandat de dirigir els afers de Palestina i d'establir-hi una llar jueva, és a dir, un lloc de refugi i un centre d'emigració i de cultura per a tots els jueus que volguessin anar-hi, abandonant el país en el qual, malgrat el règim de protecció de minories establert per la societat de Nacions — règim ben deficient certament —, no trobessin un mitjà de vida que garantís llur completa seguretat personal i el lliure desenrotllament de llurs activitats individuals. Hom pot discutir l'èxit de la colonització sionista a Palestina, el seu esdevenidor econòmic i cultural, que a nosaltres ens sembla ple de promeses. Però des d'un punt de vista humà la creació d'un fogar jueu s'imposava, i l'elecció de la Palestina, feta per l'organització sionista, respon a massa raons històriques i sentimentals, perquè pugui ésser seriosament censurada. Des d'un punt de vista jurídic, les obligacions d'Anglaterra són evidents, car ella les ha sol·licitat i volgut, i tots els membres de la Societat de Nacions en són garanters.

El sionisme ha trobat, a Palestina, certament, una població àrab, però no ha tractat mai de desposseir-la del seu territori. És comprensible que aquesta població àrab vegi de mala gana la immigració jueva: hi veu un competidor intel·lectualment, econòmicament i culturalment superior. Però és intolerable que aquesta xenofòbia, altres cops repetida, es tradueixi en violències, en incendis, en assassinats, que palesen la selvatgeria i el fanatisme d'aquelles tribus àrabs.

La lluita, en efecte, té tot el caràcter d'u-

na persecució religiosa. Els àrabs veuen en els jueus uns infidels, i serveixen sempre l'esperit de la guerra santa. Una ordre és suficient per suscitar-la. Però el que cal saber és d'on ve aquesta ordre. Són els nobles musulmans, grans feudals, propietaris d'immensos terrenys els que la donen. Aquests homes s'aprofiten del fanatisme d'una població primitiva, per defensar els seus interessos, la seva puixança econòmica.

¿Però no hi ha, encara, actuant a l'ombra, una altra força més sinistra i poderosa? Això és el que cal esbrinar.

Comentari a la broma de "La Veu"

"La Veu" fa broma. Ens sembla molt bé. Nosaltres també en farem. En comentar el nou moviment de LA CAMPANA DE GRACIA, fa el comentari que hem sortit per a combatre això i allò, i que comencem combatent el senyor Cambó.

No sabíem pas que el senyor Cambó fos intangible. Potser sí que ho és. Però, a hores d'ara, no hi ha res intangible. Ni la Constitució del 76.

No els estranyi que combatem el senyor Cambó. A la fi, encara no ha passat a la posteritat.

Si amb el pseudònim de Josep Pla ha combatut el nostre Pi i Margall, no és pes estrany que nosaltres combatem el senyor Cambó.

Per què, no l'hem de combatre?

En nom de quins principis hem de silenciar la nostra opinió?

Un diari d'esquerra, una publicació esquerrana, deu combatre els homes de dreta, com el senyor Cambó.

No voldrà pas "La Veu" que combatem els nostres homes?

Són els homes de dreta, els que han portat aquest estat confusoriari espiritual de casa nostra, els que venim a combatre.

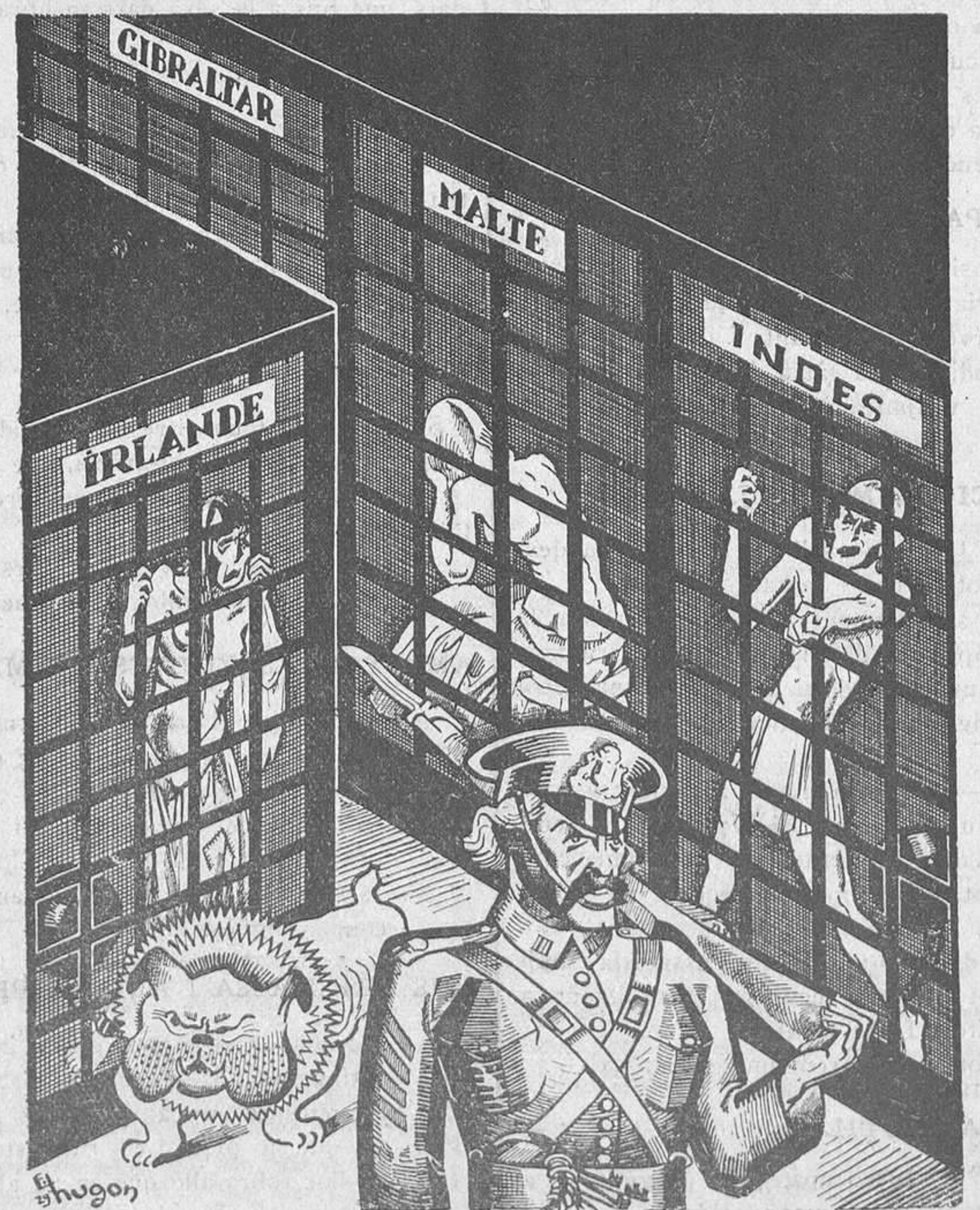
Als que escriuen cartes des de Constantinoble, dirigides al "Querido amigo:", als que fan declaracions capcioses en els quals, si tomben bé, és dirà que volien dir allò, i si tomben malament, que volien dir allò altre; en mig del tumult apassionat, i tan sols han aconseguit la posició brillant d'avui en dia.

No els estranyi, doncs, la nostra posició.

El dia que ens decidim a parlar bé del senyor Cambó, anirem a veure l'Estelrich.

AQUEST NUMERO HA PASSAT PER LA CENSURA GOVERNATIVA

Imp. "La Campana". — Om, 8. — Barcelona

MacDonald: —Enteneu aquests francesos que pretenen que els manca sis mesos per quar la Renània?

"Le Rire", Paris.